

Asbest in huis herkennen

Auteur: Emilia Schaltin

Verschijningsdatum: de Koevoet 198, 15 maart 2022

Korte inhoud: Als je huis ouder is dan twintig jaar, is de kans groot dat er ergens asbest te vinden is. Hoe spoor je dat op en waar moet je op letten als dat het geval is?

Dialoog vzw

Remylaan 13, 3018 Wijnmaal (Leuven)

016 23 26 49 / info@dialogo.be / www.dialogo.be

Meer over ecologisch magazine de Koevoet?

www.dialogo.be/dekoevoet

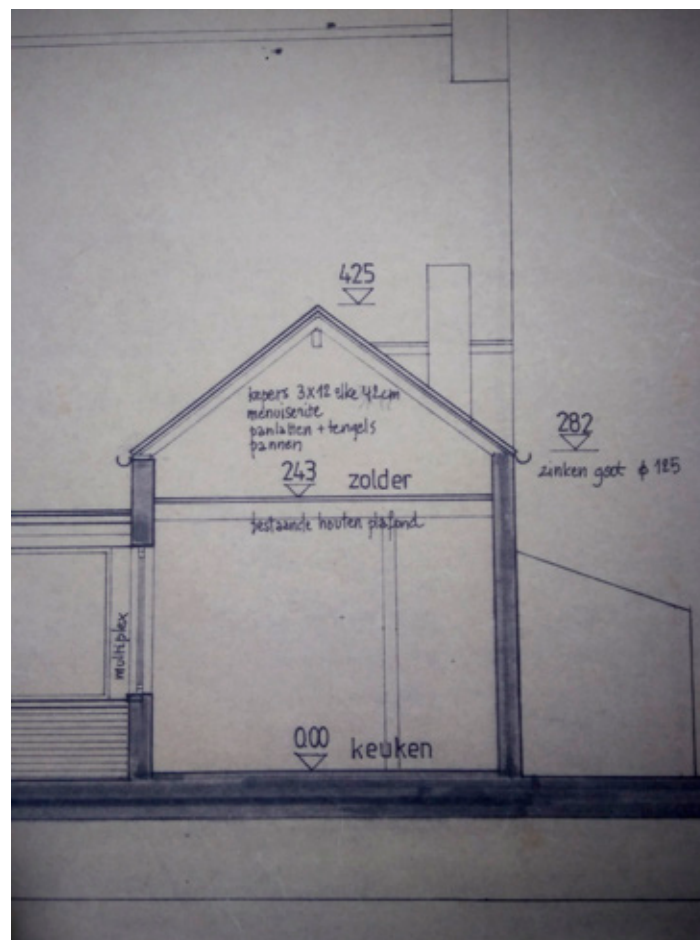
In de tweede helft van de vorige eeuw was asbest de ideale component voor meer dan 3 500 bouwmaterialen die sterk, slijtvast, isolerend, brandwerend en goedkoop moesten zijn. Nochtans was er al begin die eeuw ontdekt dat het de gezondheid kan schaden. De toepassing ervan werd ondertussen verboden, maar helaas is het nog in veel gebouwen aanwezig. Ervan af raken kost werk en/of geld, daarom ben je maar best zo snel mogelijk op de hoogte van de aanwezigheid ervan. Niet enkel wanneer je van plan bent een huis te kopen, maar ook wanneer je er al woont. We helpen je op weg.

Asbest in huis herkennen

Asbest is een natuurlijk mineraal. Wat maakt het dan zo gevaarlijk? Het bestaat uit kleine, langwerpige vezels die, wanneer je ze inademt, tot diep in de longen dringen. Omdat de vezels zo lang en smal zijn, werken de mechanismen om ze te verwijderen heel slecht. Hun minerale oorsprong geeft dat ze ook niet makkelijk af te breken zijn. De aanwezigheid ervan in de longen zorgt voor ontstekingen die op lange termijn kunnen leiden tot tumoren, littekenweefsel en verkalking. Helaas bestaan er voor veel asbestziektes nog geen genezende behandelingen. Zoals dat bij veel schadelijke stoffen gaat, geldt dat hoe vaker je asbestvezels inademt, hoe groter het risico dat er zich op termijn een ziekte ontwikkelt. Al gaat dat erg traag, meestal zijn de gevolgen pas na 30 jaar merkbaar.

In welke materialen zit asbest?

Zou er in jouw huis asbest kunnen zitten? Kijk eerst al eens naar het bouwjaar van het huis. In alle gebouwen opgetrokken en/of gerenoveerd tussen 1945 en 2001 kan asbest aanwezig zijn, bij (ver)bouwwerken uit de periode 1955 tot 1985 is de kans het grootst. Tegen het najaar van 2022 zal het verplicht worden om een asbestattest voor te leggen bij de verkoop van een huis. Dat is helaas nu nog niet het geval. Sterker nog: soms liegen eigenaars over de aanwezigheid van asbest bij een verkoop.

Op bouwplannen kun je de vermelding 'menuiserie' bij onderdakplaten terugvinden. De kans bestaat dat ze asbest bevatten.

Rechts: Bij oude dakleien, gevelleien en schouwpijpen is de kans groot dat er asbest in zit.

Onder: De witte pleister rond isolatie van verwarmingsleidingen is meestal vermengd met asbestvezels.

pen: hechtgebonden en niet-hechtgebonden asbesthoudende materialen. Bij hechtgebonden toepassingen zitten de vezels vast met een bindmiddel, zoals cement, bitumen, lijm of kunststof. Bijvoorbeeld asbesthoudende leien of onderdakplaten, waarin de vezels vermengd zijn met cement.

Bij niet-hechtgebonden toepassingen is er geen of een zwak bindmiddel tussen de vezels. Omdat ze minder goed vastzitten, komen ze dus ook mak-

kelijker vrij. Dit is bijvoorbeeld het geval met een asbestkoord rond de opening van oude kachels.

Wat zijn nu de meest typische hechtgebonden asbesthoudende toepassingen? Vooral oude materialen die met cement gemaakt werden, kan je verdenken. Hieronder vallen dakleien, golfplaten, buizen, lambrisering, »

Onderdakplaten van asbestcement zijn typisch voor een hechtgebonden toepassing van asbest.

Ook plannen, lastenboeken en oude facturen kunnen je informatie geven. Wanneer de materiaalsoorten beschreven staan, let dan op de woorden asbest of 'menuiserite' bij onderdaken.

Er werden vroeger heel wat materialen gemaakt met asbest, ze kunnen herkennen is de eerste stap in de identificatie ervan. Ze worden ingedeeld in twee groe-

bloembakken, afvoergoten, schouwpijpen en onderdakplaten. Zie je witte puntjes tussen het cement, dan zijn dit waarschijnlijk de asbestvezels.

Soms is het niet zichtbaar dat een materiaal vezelcement bevat, omdat er bijvoorbeeld een afwerking van email op zit (glasalplaten). Dit is het geval bij sommige badkamer- en keukenkastjes van de jaren '60 tot '80. Ook imitatie-marmeer kan langs binnen asbestcement bevatten.

Kunststoffen vloerbekleding vormt eveneens een risico op asbest, zoals vinyl tegels en vloerbekleding of de zwarte lijm die gebruikt werd om ze te bevestigen. Tot slot kan je de mastiek van oude ramen eens bekijken. Is deze grijs en licht kneedbaar, dan is de kans groot dat hij asbest bevat.

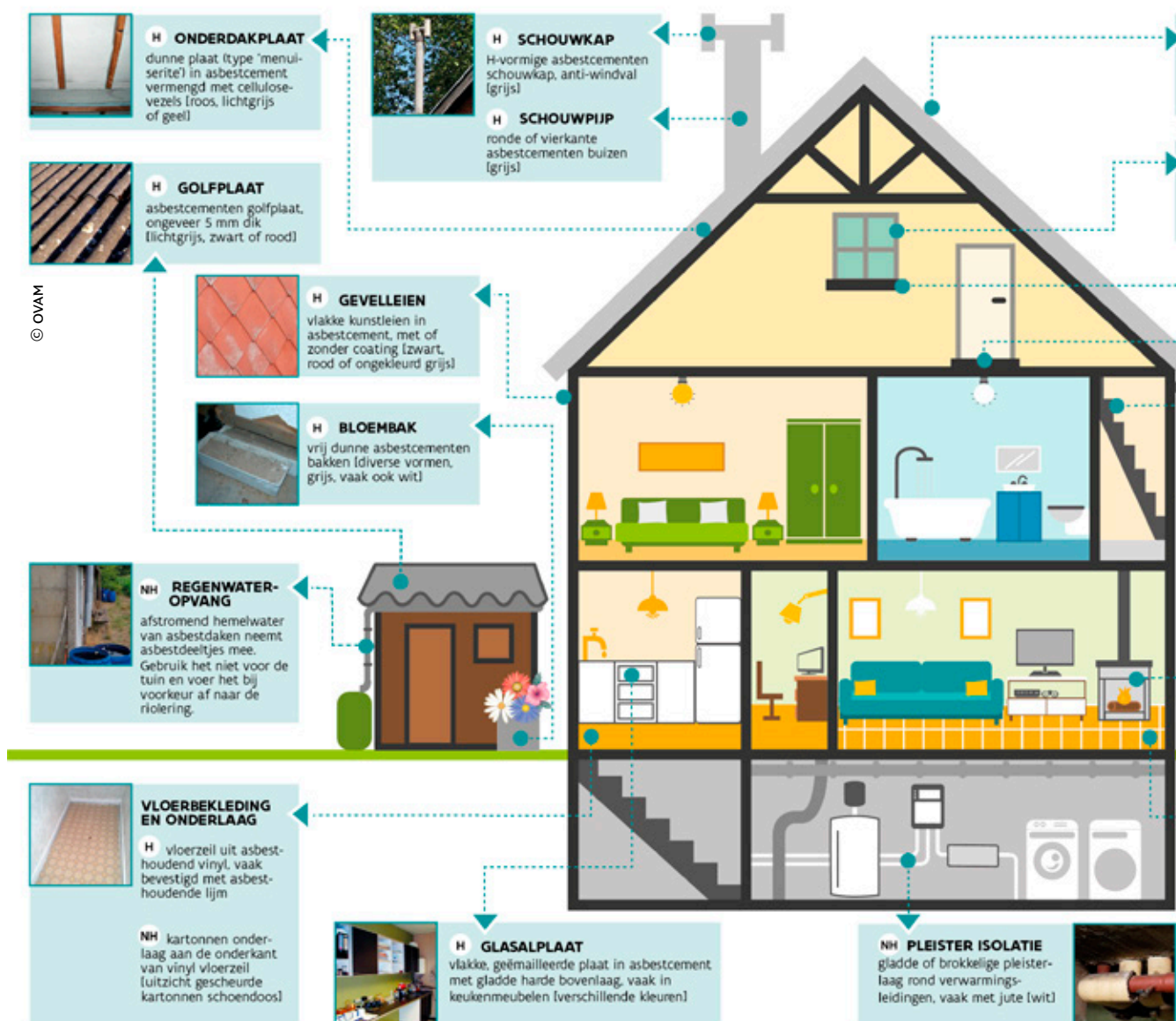
Niet-hechtgebonden toepassingen van asbest zijn dan eerder te vinden in de witte pleisterlaag rond verwarmingsleidingen, in asbestvilt en -karton onder vinylvloeren of, zoals vermeld, in afdichtingskoorden van verwarmingsketels of kachels.

De figuur onderaan vat al deze toepassingen nog eens samen.

Test je (vermoedelijke) asbest

Ben je één van deze producten tegengekomen in huis, dan kun je het volgende al zelf controleren.

Wat is het productiejaar van het materiaal? Een materiaal geproduceerd of geplaatst tussen 1945 en 2001 bevat mogelijks asbest. Werd het eerder of later geproduceerd,

dan zit het er niet in.

Zie je de letters N of NT? Dit staat voor *New Technology* en betekent ook dat de leien of golfplaten geen asbest bevatten. Een verstevigingsbandje op golfplaten is een andere indicatie dat er geen asbest in zit.

Wat is de textuur van het materiaal? Een gewafelde structuur, witte vlekken op het oppervlak of witte vezels aan beschadigde randen duiden op asbest.

Hoe reageren de zichtbare vezels op een vlam? Wanneer ze opbranden, gaat het om een ander materiaal. Gloeien ze enkel zonder af te breken, dan zijn ze mogelijks van asbest, al kan het nog steeds om andere keramische vezels gaan.

Heb je na deze tests het vermoeden dat er asbest aanwezig is in het huis, dan kan je van het vermoedelijk asbesthoudende materiaal een staal nemen en laten analyseren in een erkend labo. Zou het op meerdere plaatsen kunnen zitten, kan je ook een volledige asbestinventaris laten opmaken van je huis door een gespecialiseerde firma, zodat je zeker bent waar het zich overal bevindt.

Hoe asbest verwijderen?

Wanneer er in je huis asbesthoudende materialen aanwezig zijn, is dat nog niet meteen zorgwekkend. Zolang het materiaal in goede staat is en dus niet afbrokkelt, ga je het niet inademen. Is het wel in slechte staat, plak het dan af zodat er geen vezels meer kunnen vrijkomen. Het stof dat ervan vrijgekomen is, mag je nooit stof-

zuigen. Liever gebruik je een natte dweil die je daarna weggooit.

Van asbesthoudende materialen ben je natuurlijk liefst zo snel mogelijk af, zelfs wanneer ze nog geen onmiddellijk risico vormen. Hechtgebonden asbesthoudende materialen die uit één stuk bestaan en in goede staat zijn, kan je relatief makkelijk laten verwijderen of zelf verwijderen. Ook wanneer het materiaal al wat beschadigd is, maar zich buiten bevindt, mag je het verwijderen. De voorwaarden zijn wel dat het niet verder vergruisd of wordt beschadigd bij het wegnemen en dat er niemand in de buurt is die geen voorzorgsmaatregelen heeft getroffen. Van de niet-hechtgebonden materialen mag je afdichtingskoorden ook zelf verwijderen. De voorzorgsmaatregelen die je moet treffen zijn onder andere beschermende kledij aantrekken en het asbest bevochtigen of fixeren. Zorg dat er geen stof vrijkomt: vermijd schuren, breken, slijpen of boren. Een oplijsting van de andere maatregelen die je hierbij (voor én na) moet treffen, kan je vinden op ovam.be/asbest-zelf-verwijderen. Voer het afval af naar het recyclagepark of een geregistreerde asbestinzamelaar.

De bovenstaande toepassingen mogen ook verwijderd worden door een aannemer die het opleidingsattest 'eenvoudige handelingen' heeft. Ander niet-hechtgebonden asbest brengt meer risico bij het verwijderen, hier moet een erkende asbestverwijderaar voor ingeschakeld worden. Aangezien er kleine partikels kunnen loskomen, pakt een erkende asbestverwijderaar de ruimte hermetisch in, zodat er niets kan achterblijven. Wanneer het om losgebonden asbest rond verwarmingsleidingen gaat, gebruikt deze soms een couveusezak met ingebouwde handschoenen die rond de leidingen geplaatst wordt. Omwille van deze ingrijpende maatregelen, kunnen de kosten voor de verwijdering oplopen tot enkele duizenden euro's.

Checklist

Asbest leren herkennen is handig wanneer je een huis gaat kopen. Wil je weten waar je bij de aankoop van een huis nog allemaal op moet letten, lees dan onze uitgebreide checklist 'Weet wat je koopt' op www.dialog.be/checklist.

Emilia Schaltin

Bronnen

www.ovam.be

LEGENDE: H hechtgebonden materiaal met asbest
NH niet-hechtgebonden materiaal met asbest